

seku tunkara

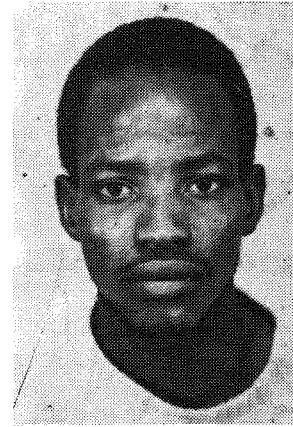

nsiirinw ni maanaw

EDITIONS IMPRIMERIES
DU MALI

nsiirinw ni maanaw

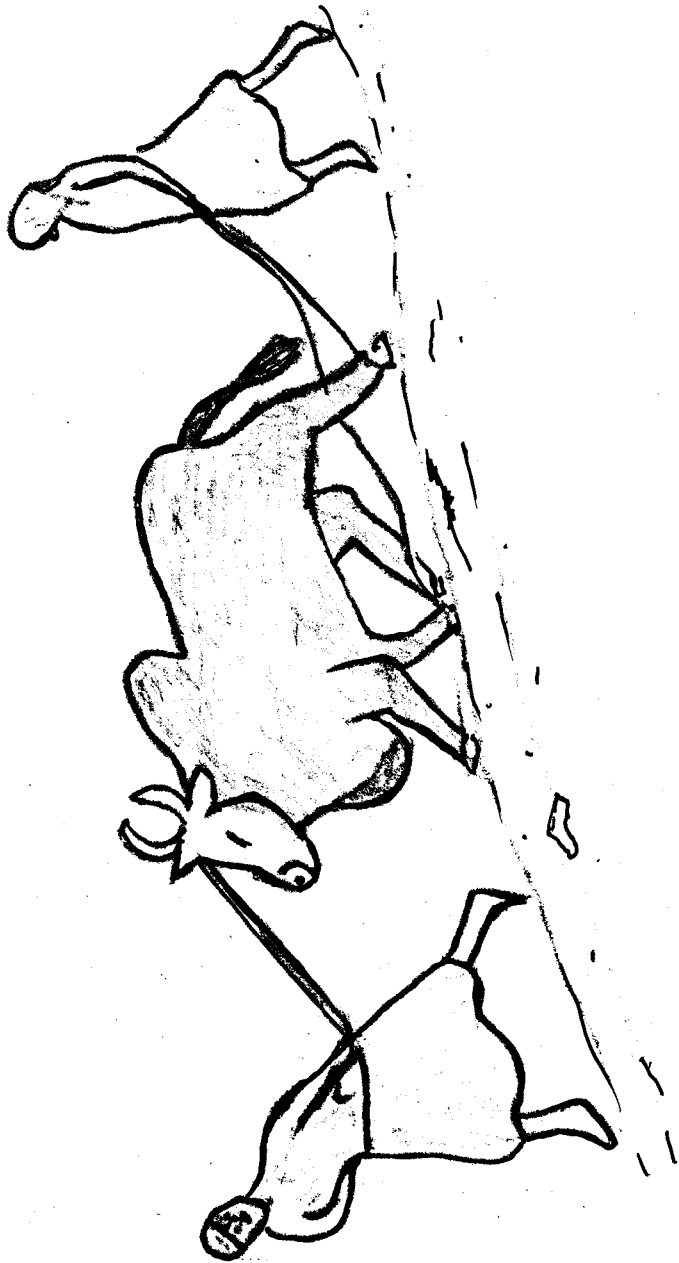
an bè barika da an terikè Seku Tunkara ye, Seku Tunkara min y'i sèbè don a fa dugu ani Mali jamana mumè nyètaa baara la.

Seku ye san caman kè balikukalan karamògòya la a ka dugu kòndò Kula, Kula min bè Kulukòrò mara kòndò. a kèra Kula koperatiwu feerelikèla fana ye, k'a ta san 1970 la, fo san 1981.

ka fara o baara bèe kan, Seku y'i cèsiri ka gafe dòw sèbèn bamanan kan na. o gafe dò bàra san 1979 la, n'o ye "n ka nakò" ye. a ye dò wèrè labèn, k'a kumaw sèbèn, k'a nyègènw dilan, n'o ye "nsiirinw ni maanaw" in ye. sani o gafe ka bò, ala ka wele sera a ma, k'a to Abijan, mè kalo tile 11, san 1981.

Seku, i ni ce, i ni baraji. i sara denmisènya la, i ye cèkòròba baaraw kè. ala ma hinèna i la, k'i fara jòn kunnandiw kan, ka alijènè bulonba nèemalen dayèlè i ye.

amiina.

misi sannaw bè ka kòmasegin, u bè taa Umaruw ka dugu la.

umaru nuguma

cè dō tun bè ko "Umaru". a nugu tun ka bon, nataba fana tun don. a ni mōgō tè bèn dumuni ko la.

kabini Umaru yèrè denmisènnaman, ja donna u ka jamana kan, ka tinyèniiba kè baganw na. hali sa, o ja ma ban. Umaruw ka dugu kōnō, cè si tè yen, min si bè san mugan bō, k'o delila ka bagan binyè koloma ye a nyè na fōlō. u t'a dōn, fèn min don.

nka, nin san in na, samiyè diyara kosèbè, denmisènw ma salaya forow kōlōsi la, sanji nana, sènèfènw nyèna, ntōnw ma tinyèni kè, warabilenw fana ma se tiga forow ma.

fo bōlen, u ye sènèfènw bèe ladon so, ka feeretaw feere, ka marataw mara. u nisōndiyalen, u ye wari dō lajè, k'u b'o don misi la. u bèn'o misi faga, k'o sogo tila u ni nyō-gōn cè.

u ye cèmisènw bila, ka taa misi san na fo jamana wèrè. o jamana n'u ka jamana cè ye tile tən taama ye. cèmisènw taara o jamana na, u seginna ni ntura belebele ye. ntura in tun ka bon, a falen, k'a farikolo dalakènyè, f'a bè yeluyelu. n'i y'i bolo d'a la, o nō bè to a la. dakabana junkun tun b'a kō la. a taamatō, a kan fèlèfèlè bè dugukolo furan, u nō fè bonya y'a sababu ye.

u nana ni misi in ye, ka n'a faga. sogo sara bɔ tuma selen, Umaru y'i miiri, a ka kan ka misi yɔrɔ min ta. a nyɛnata bɛnna ni misi sen kala de ye, bu bɛ min na kosɛbɛ, n'a tɔlɔlen don, k'a fa sɛmɛ na. sogo sara bɔlaw tilalen, Umaru y'a ka sen kala ta. a wulila ka taa a ka so. a selen so, a ye sogo di a muso Hawa ma, k'i kan to ko :

- i bɛ nin tobi dɔnin dɔnin, k'a mɛn tobili daga la kosɛbɛ.

Hawa ye daga ta. nafɛn sugu o sugu bɛ sogo diya, a y'olu bɛɛ dɔ kɛ daga in na. a b'a fɛ ka sogo in dilan k'a diya, k'a tobi fo a tulu bɛ bɔ : n'i y'a bila i da, fo a bɛ se i kɔnɔ i yɛrɛ nyinama ; a basi bɛ kɛ filen min kɔnɔ, tulu in b'o nyigin, fo ka jigin filen kolo la, a nyigin kojugu. a bɛna kɛ basi kan, min fana sɛbɛkɔrɔ tobira, k'a ni nsira bulu mugu nyagami kosɛbɛ, fo ka taa a fɔ, a y'a lase : n'i ye basi in bila i da, a bɛ sin ka jigin i kɔnɔ ni teliya ye, a magaya kojugu.

Hawa ye daga sigi ga kan, k'a datugu. Umaru yɛrɛ dalen b'a ka dakabana kalakaba kan, a muso sigilen bɛ ga kɛrɛ fɛ, o sisi ye ka so kɔnɔna fan bɛɛ duuru. sogo funteni wulila dɔnin dɔnin, fo ka sisi suma tunun, ka so kɔnɔna bɛɛ labɔ, ka Umaru dalen saran.

Umaru wulila, k'i nɔnkɔnma, k'i kan to a muso ma :

- sogo bɛ min ?

Hawa bolibagatɔ donna gabugu kɔnɔ, ka daga dayɛlɛ, ka sogo sɔgɔ ni kala dɔ ye, k'a lajɛ n'a mɔna, ka Umaru jaabi :

- sogo bɛ yan.
- a bɛ ka tobi wa ?
- a bɛ ka tobi.
- a da tugu, i ka fasuma girin a kɔrɔ.

Umaru ka dugu ye silamɛ dugu ye. cɛkɔrɔba bɛɛ bɛ taa seli misiri la. nin don, Umaru ma ye seli yɔrɔ la. Musa kunnasirilen nana i kali, k'a bɛ Umaru ka sogo in dun a fɛ. Musa y'i sigi, u ye baro kɛ. Musa bɛ ka kuma, ka kuma, Umaru y'a ta kɛ naamu laminɛ ye. a t'a fɛ, cɛ in k'a ka sogo dun, a dun tɛ se k'a gɛn.

tile nana bɔ, ka tile gan, wula surunyana, sɔma yɛlɛmana kɔrɔn fɛ, selifana nana wele. Umaru ni Musa wulila, ka seli jɔ, Hawa jɔlen b'u kɔ fɛ. u selila. u tilalen, u seginna k'u jan jiri kɔrɔ u nɔ na.

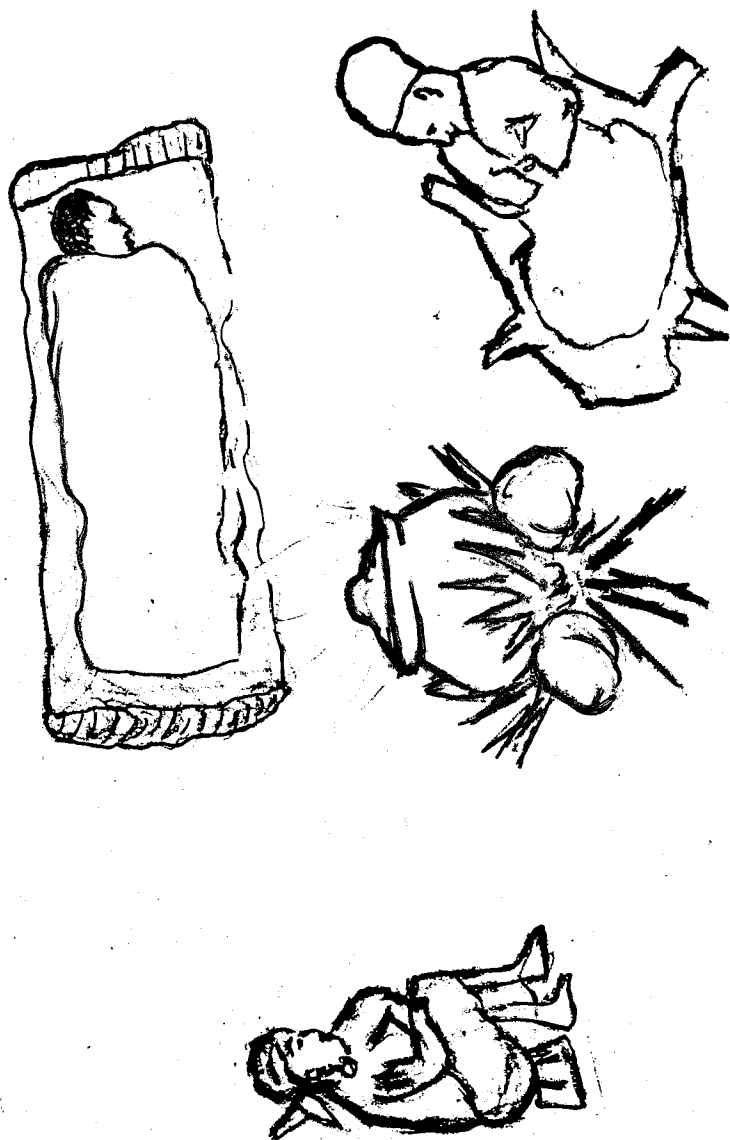
u ye laansara seli. tile nana bin, u ye fitiri seli. Umaru y'i to fanan fɛ, k'i kan to a muso ma :

- sogo bɛ min ?
 - a bɛ yan.
 - a bɛ ka tobi wa ?
- Hawa girintɔ donna so kɔnɔ, ka segin, ka na :
- a bɛ ka tobi.
 - min bɛ Musa kɔnɔ, o dɔnnen don : dosokɔrɔ in t'a fɛ ka taa. Hawa, n bɛna bana.

a kɛra i kɔ o fɔ cogo. Umaru dalen filɛ nin ye, a man kɛnɛ, a bɛ gunan, a bɛ yɛrɛyɛrɛ, i n'a fɔ, nɔnɔ bɛ ka tobi ga kan.

Umaru ka bana juguyara, f'a k'a hinɛ don Musa la. Musa ni Hawa y'a ta, ka taa a lada so wɛrɛ kɔnɔ. Umaru bɛ gunan cogo min, a bɛ gunan ten. a bɛ k'i misimisi, a bɛ yɛrɛyɛrɛ.

- a tora o cogo la, fo ka taa su kɔrɔbaya. sɔni, a y'a muso wele, k'o nyininka dɔnin dɔnin :
- sogo bɛ min ?

sogo bè ka tobi, Umaru banabagatò dalen bè.

- a 'è yen.
- a mônà wa ?
- a mônà.
- a to yen. nin wulu in t'a fè ka taa. Hawa, n bèna sa. o la, a na taa diyagoya la.

Umaru sara, a fari fununna, a jara. Hawa kasibagatò nan'i jò Musa ma, ko :

- Musa, i kòròkè sara. i tètè taa morikè Mamadu nò'fè ka na ?

Musa ko :

- n t'o kè abada dinyè na. n tètè bò n kòròkè su kun na nin waati in na, k'a to a kelen bolo. dugukolo ma sumaya, shè fòlòw ma kasi. n t'a fè ka taa dugu mògò bèe lawuli k'u jò u sen na. anw de bè to a kun na yan k'a kòlòsi, sabu, anw de ta don.

dugukolo nana suma, shè fòlò kasira, tile nana bò, musow taatò ji ta la, olu tulo donna kibaruya in na. kibaru yè-rèkèra dugu fan bèe fè, i n'a fò, finyè. morikè Mamadu n'a jènyògòn ni siginyògòn bèe nana du kòndòna fa.

u nana suran dòw kalan su in kan, k'a ko. tuma min na, ni Mamadu bèn'a kasanke ni bagi jè ye, min janya ye nòn-kòn nyè wolonwula ye, Hawa nan'i jò. a ko :

- Mamadu, ne cè tun ye n kalan suran dò la, ko n'a sara, n k'o kalan a su kan, walasa ala ka hinè a la.

morikè n'a ka jama y'u mabò. Hawa y'i biri, k'i da d'a cè tulo kòrò, ko :

- Umaru, n'i ma wuli, u bèn'i kasanke, ka t'i su don.

Umaru su dalen y'i kan to :

- sogo bè min ?
- sogo bè yen.
- a mɔ̀na wa ?
- a mɔ̀na.
- Musa bè min ?
- Musa bè yan.
- a to, u ka n kasanke.

u y'a kasanke, k'a da su talan kòndò, ka taa n'a ye sale do la. ñi suturali bè kè don min, muso tè taa sale do la o don. nka, Hawa hakili nan'a ye ko suran dò wèrè b'a fè, ka kalan a cè su kan tugun sale dingè da la. a boliba-gatò nana. jama y'i mabò. a y'i nyòngiri a cè su kun yan-fan fè, k'i kan to :

- Umaru, wuli. i bèna kasa tèmè kòndò wòoro kan sa dè. u bèn'i sutura sisan.

Umaru su y'a kan to kasanke kòndò :

- sogo bè min ?
- sogo bè so.
- a mɔ̀na wa ?
- a mɔ̀na.
- a mɔ̀na kosèbè ?
- a mɔ̀na kosèbè.
- Musa dun ?
- Musa bè yan.
- a to, u ka n sutura. n y'a jigi, a na taa o la sa.

u selila Umaru su kan, k'a jigin sale dingè kòndò, k'a ta, k'a da a kinin fè kèrè kan; ka sale dingè geren, ka taa so.

Umaru nuguma nataba nyè da nyininkali mèlèkè natò la, wara ko :

- heyi, n ma sa dè. sogo ko nata de ye n se yan.

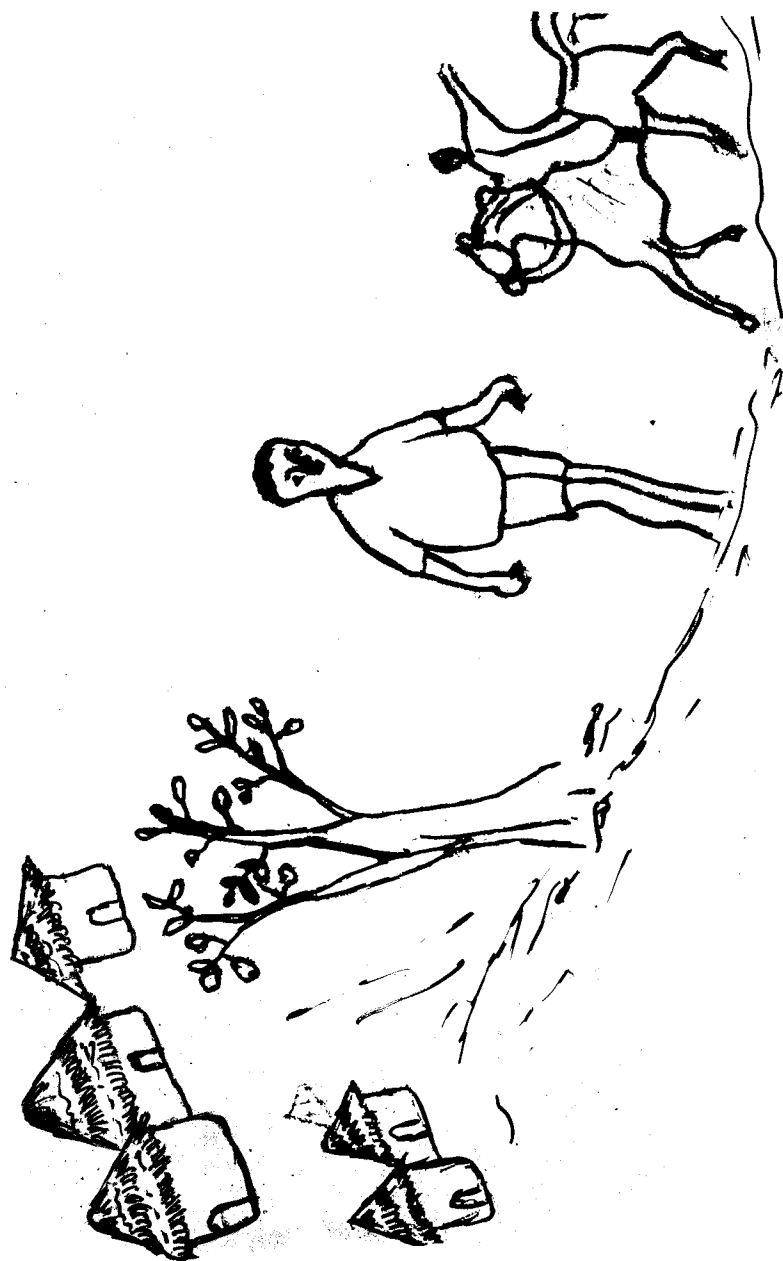
jama sera so tuma min, Mamadu ko Musa ma :

- Musa, e de ye Umaru balimakè ye, du y'e de ta ye. Hawa man nyi bolo wèrè si la, ka tèmè e ta kan. n'a ka firiya dafara, i b'a ta muso ye.

jama ye dugaw don, bèe taar'u ka so.

Musa y'a dòn tigitigi, k'a fò, a kèra Umaru ka du tigi ye, a ye Hawa nyininka :

- sogo bè min ?
- sogo bè yan.
- na n'a ye, an k'a dun.

Nkalonnci ni julakè.

nkalonnci

nin kèra kamalennin dō ye, ko "Nci". a tun bè nkalon tigè kojugu, fo k'a tōgō kè "Nkalonnci" ye.

miselinin dō tun bè Nkalonnci bolo. don dō la, a bōra ka taa yaala. a ye julakè dō natō ye, o bè so bala. a nana se Nkalonnci ma, a ko :

- julakè, i tē n ta i ka so la ?

julakè ye Nkalonnci yèlèn a ka so kō fè. u selen dugu kō fè, a y'a ka miselinin sōri so ku si cè ma. u donnen dugu kōnō, Nkalonnci ye kulo ci, ko :-

- waayi, waayi. a' m'a ye, cè bèna n ka so minè n na.

dugu mōgō girinna ka na, ko :

- a kèra cogo di ?

cè ko :

- n natō ye cè nin ye sira fè. a ko n k'a yèlèn so kan. n y'a sigi so kō fè. an selen yan, ale k'a ta ye so ye.

Nkalonnci k'o tē tinyè ye. sōsōli ganna, k'a gan. dugu ko :

- bèe k'i ka so taamashyèn fō.

julakè ko :

- ne ka so ye dafè jè ye.

Nkalonnci ko :

- ne yèrè ta ye dafè jè ye, miseli b'a ku si cè ma.

u ye so ku si lajè, ka taa miseli sòrò yen. bèe ko :

- Nkalonnci ta ye so ye.

Nkalonnci taara ni so ye a ka so.

o
o o

sanu dò tun bè Nkalonnci ba fè. a y'o minè, ka t'o sòri a ka so lasiri la, ka tila, k'o bò, ka t'o jira dugu masa la, k'ale ka so ye bo kè, sanu bòra o la. dugu masa ko :

- o tèn tinyè ye.

Nkalonnci ko :

- ni aw ma da a la, wula fè a' ka taa, a b'a kè aw yèrè nyè na.

o wula selen, dugu masa n'a ka jama taara Nkalonnci ka so. olu bè se tuma min na, o y'a sòrò, Nkalonnci ye sanu don so lasiri la tugun. u y'u sigi. waati selen, so nana bo kè, sanu bòra ka bin. Nkalonnci y'o ta, k'o jira jama la.

bèe ko :

- tinyè don, tinyè don.

o kèlen, dugu masa ko :

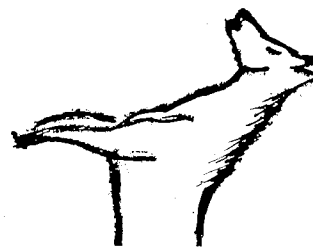
- n y'i ka so san fèn bèe kèkè kèkè.

u ye feere kè. dugu masa taara ni so ye a ka so, ka taa bòlò turu, ka so siri o la. o kò fè, a ye kènèba dò koori ni kogo ye. so mana bo min kè, u b'o cè, ka taa o ton yen. o yòrò falen, dugu masa ko mǎgò si kana taa yòrò la musow la, ko sini a ka so bo bè ko.

dugu jèlen, muso bèe bòra ka na. u tilenna k'a ko. tile gannen, masakè ye mǎgò ci ka t'a lajè, ni sanu caman bòra. o tigi seginna ka na ko fosi ma bo. u ye so bo in ko, k'a ban, fosi ma sòrò a la. masakè ko :

- a' ye taa Nkalonnci nò fè ka na. n b'a faga bi.

dugu masa n'a ka jama taara Nkalonnci ka so.

ciden taara ko masakè ko Nkalonnci ka na.

san'a ka taa, a y'a ka shè dò minè, k'o faga, k'o ncòki bð, ka joli kè k'o fa. a y'a siri a ba kan kòrò, k'a fò o ye ko :

- n'an taara masakè ka so, n'u ye mankan ci, i k'i pèrèn n kun na, ka n kòròfò. ne b'i minè, k'i bin, ka muru bila shè ncòki in na. i b'i sèrèkè sèrèkè. u b'a fò k'i sara. o tuma, u bè nyinè kòròlen kò.

Nkalonnci y'a ka misi ku ta a bolo. u taara. u selen, masakè ko Nkalonnci bè faga bi, barisa a ye ale ka nafolo tinyè. Nkalonnci ba ko :

- a' y'a faga. cènin tè mògò ye. a bè ka bée sègèn.

a y'o bð a da, Nkalonnci y'a bin, ka muru kè ka shè ncòki fara, a ba y'i sèrèkè sèrèkè. masakè fora ka wuli ko :

- Nkalonnci ye a ba faga, an ka o nyènabò fòlò.

Nkalonnci ko :

- o man gèlèn. a' ye na ni filen kura ni ji kura ye.

u taara filen kura ta, ka taa ji bð kòlòn na, k'a kè o kòndò, ka na o sigi. Nkalonnci ye a ka misi ku ta, k'o su ji la, k'o seri a ba dalen kan, ka segin kà kè ten sinyè fila. a sabanan, Nkalonnci ba wulila k'i sigi, masakè ko :

- n y'i ka ku san fèn bée kè mè kè mè.

Nkalonnci n'a ba seginna, ka taa u ka so.

don dò la, ka masakè n'a ka jama to baro la, a ka bara-muso nana kuma dò fò a ye, a dimina, ka sin k'a muso minè, k'o bin, ka muru bð, k'o kan tigè. jama wulila ko :

- masakè y'a muso faga, masakè y'a muso faga.

masakè ko :

- o man gèlèn. a' ye na ni filen kura ni ji kura ye.

u nana n'olu ye. masakè ye ku su ji la, k'o seri a muso kan sinyè saba. o ma wuli. fo ka taa su dalen nyigin, o ma wuli. masakè ko :

- a' ye taa Nkalonnci nò fè ka na. ala sònna a ka lahara taa ma bi.

Nkalonnci nana. masakè ko :

- a' ye taa wèrè la. ntura min ka bon ntura bée ye, a' k'o faga, k'o boso, ka na n'o wolo ye. an bè Nkalonnci bila a kòndò, ka taa a fili baji la.

u taara wèrè la, ka ntura belebeleba dò minè, k'o faga, k'o boso, ka na Nkalonnci bila o wolo kòndò, k'a da siri, k'a ta, k'u bè taa a fili baji la. cè fila taara ni Nkalonnci ye. u surunyalen ba da la, sonsan dò y'olu nyèkòrò tigè. u ye Nkalonnci bila, ka sonsan gèn. olu mèenna n'u ma na.

julakè dò bè na, sanu sira bara, a bololanègè n'a berenin b'o bolo. o bè se Nkalonnci ma waati min, a kan bè wolo kòndò :

- n tè. ne tè kè mògò ka dugutigi ye. ayi. n tè sòn diya-goya masakèya la.

julakè y'a nyininka :

- e de ni jòni don yen ?

a ko :

- ninnu ko ne ka kè u ka masakè ye, k'u bè fèn bée kè mè kè mè di ne ma.

julakè ko :

- ne bè k'a ye.

Nkalonnci ko :

- ò, i tè n da foni, i ka bila n nò na ?

julakè ye Nkalonnci da foni, a donna misi wolo kòndò. o y'o da siri a da la. a ye cè ka sanuw ta, ka taa i dogo a ka so.

masakè ka jònw nana, ka julakè ta, k'u bè taa a fili baji la. julakè ko :

- Nkalonnci tè, ne jurakè lo.

u ko :

- hali n'i ye maninka kan fò, an t'i to yen.

olu taara julakè fili baji la.

o
o o

Nkalonnci ye dōgōkun kè, a ma bō kènèma. don dō la, a ye sanu sira bara, a bololanègè n'a berenin ta, ka taa dugu masa ka so. olu nyè dara Nkalonnci kan, u kabakoyara. masakè ko :

- Nkalonnci, laharakaw ka kènè ? kàri tōrò tè yen ?

Nkalonnci ko :

- laharakaw b'i fo. i fa n'i ba b'i fo. u ko i'ka taa bō u ye, k'i nyènafin b'u la. u ye sanu ninnu di, ko kà olu sama i ma.

masakè ko :

- a' ye taa misi dō wolo bō ka na, n yèrè bè taa bō lahara.

u ye misi dō minè, k'o faga, k'o wolo bō o la, ka na n'o ye. u ye dugu masa siri wolo kòndò, ka taa a fili baji la.

masakè sara, Nkalonnci sigira a nò na dugu kun na.

fitiriwaleya

nin tun ye muso dō ye ko "Setu". don caman, Setu n'a tōnyōgōn musow bè taa dōgō nyini na nyōgōn fè. nin don in na, Setu n'a tōw ma se ka taa nyōgōn fè, k'a sababu kè so kòndò baara bonya ye. a tōw ko a ma, n'a ye jiri bulu kènè ye sira min kan, a ka taa o fè, a bè taa u sòrò yen.

Setu tilalen a ka baaraw la, a ye kungo sira minè. a bè se sira fara yòrò ma tuma min, o y'a sòrò, finyè ye jiri bulu ta, k'a bila sira tō kelen kan. Setu ye jiri bulu ye sira min kan, a taar'o fè. o y'a sòrò, a tōnyōgōnw ma taa o fè.

a taara, ka taa se waraba birilen ma tu kòndò. a k'a bè boli, waraba ko a kana boli, k'ale b'a fè ka muso in k'a teri ye. waraba ye muso dèmè ka dōgō nyini, k'o siri, ka tila, ka caman nyini, k'a bila kèrè fè, ko muso mana na don wèrè, ko a n'o ta. a ye dōgō siri da Setu kun, o taara.

don o don, ni Setu taara dōgō nyini na, waraba b'a dèmè. u tora ten, fo ka mèn o la.

o
o o

don dō la, Setu n'a tōnyōgōnw wulila, k'u bè taa dōgō nyini. waraba y'u mankan mèn fo yòrò jan. i n'a fò, mōgō mankan b'a tōrò, a taara nyè fè dōnin, k'i mabò sira la.

musow natò, waraba ye Setu kumakan dòn u cè ma. a ha-
kili la ko Setu bèna ale tògò duman fò.

u bèna surunya waraba la waati min, Setu tònnyògònw
kan bè :

- waraba dò bè to ka na nin yòrò in na tuma o tuma. nka,
waraba in man jugu, a tè se mògò ma.

o fòlen olu fè, Setu ko :

- waraba ka nyi dè. nk'a da suma de ka go.

a y'o mèn minkè, a dimina, ka taa kungo fè.

o
o o

o tèmènen kò, Setu kelen taara dògò nyini, a ni waraba
ma nyògòn ye. a taara o kò fè, a ni waraba ye nyògòn ye.
o k'a ma :

- Setu, i ni fama. i tununna dè. mun tun b'i la ?

Setu ko fosi tun t'ale la. u y'u ka dògò nyini, Setu taara
so.

o dugujè, muso in kelen nana tugun, waraba nana, k'a
dèmè ka dògò nyini, k'o siri, k'o da. a ye jele ta, k'a di
muso ma, ko o k'ale ten tigè. muso k'ale tè se. waraba
ko ni muso m'o kè, a b'a dun. muso ye jele minè, ka wa-
raba ten dè. a ko muso ka dògò ta, a ka taa so. Setu
ye dògò ta, a taara so.

o
o o

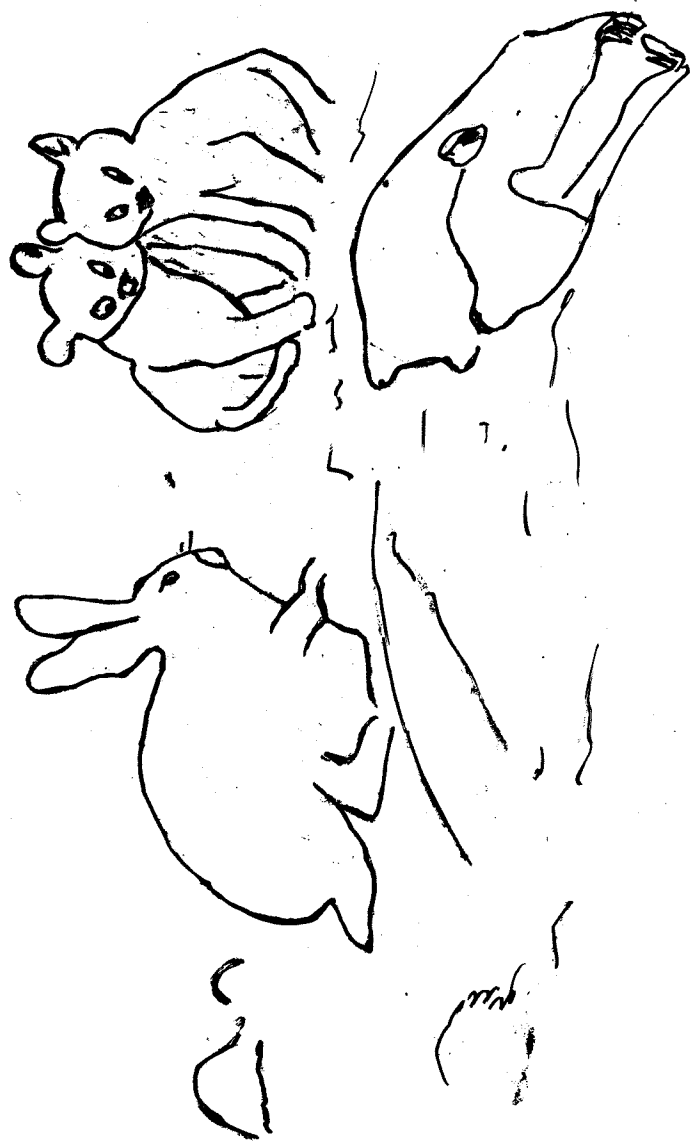
dògòkun kelen o kò fè, Setu taara kungo la tugun. a ni
waraba ye nyògòn ye. u ye nyògòn fo, ka tèmè u ka dògò
nyini fè. u tilalen, waraba ko Setu ma :

- e ka ne ten filè tan. i ye jele kè ka yòrò min tigè, a
nò bè yen wa ?

- a nò tè yen.

- Setu, n'i ye jele kè ka mògò tigè, o dimi bè suma. nka,
n'i ye kumakan jugu fò mògò ma, o nò tè suma abada. e
ka jele da dimi sumanen filè nin ye dògòkun kelen kòndò.
nka, i ye kuma min fò ne ma i tów ye don dè la, o dimi
ma suma fòlò. e ye fitiriwale de ye, i tè taa so bi, ne
b'i dun.

a y'o fò yòrò min, a y'i kè Setu kan, k'a ni dinyè fara,
k'i da biri a farikolo la, k'a joli min, k'i fa, ka taa ka
muso dalen to yen.

sonsan nana don waraba denw fè dingè kòndò.

waraba ni sonsan

waraba ye a denw bila a ka dingè kòndò. waraw denmi-sènnaman bè sogo caman dun. o tuma na, waraba wajibi-yalen don ka taa sogo nyini, ka na a ka denbaya balo.

don dð, waraba taara sogo nyini, sonsan yaalatò nana o ka dingè da fè. a ye waraba denw ye, k'i kan to olu ma :

- ne b'aw fo ni kumakan duman ye, n dögòw. ne y'a mèn ko aw dama de bè yan, ko aw man kènè. ne bè na aw furakè.

waraba denw ko :

- anw kòrò bè se ka kè e ye cogo jumèn ?

sonsan ko :

- aw ka dögò, aw ka dögò kojugu o dònni ma. a' ye da a la ten, ko n bè tinyè fò aw ye. aw kòròkè de ye ne ye.

a tora ka waraba denw naani, k'u bèrèbèrè, fo ka taa i yèrè sòrò olu ka dingè ju la.

a tilala, k'i kan to u ma ko kura :

- i n'a fò, ne bè yan, ne bèna aw ka dumuni dilan.

a y'o fò cogo min, a y'o kè ten. sonsan bè sogow tobi, k'a bèe dun, a tè fòsi di waraba denma. olu bè u da yèlè, k'a filè.

waraba seginnen ka na, a b'a fè ka a denw ye. a y'u wele. olu fasalen hawujalen bolila k'o sègèrè. waraba nyè da olu kan, a y'u nyininka :

- mun y'aw fasa tan ? ne dun taatò ye dumuni to yan.

waraba denw ko :

- sonsan nana e kò yan. a ko anw kòròkè ye ale ye. anw fana y'a lamara an fè yan. e tun ye fèn o fèn to yan, ale de y'o bèe dun.

waraba ye i nyè munu dingè fan fè. a ko :

- sonsan, e sababu de y'a to, ne den fasara. ne ka kan k'i ni degun. bò ne ka dingè kònd. n'o tè, ne bè i dun.

sonsan yèrèyèrètò y'i kan to a ma :

- ne ka tamaw minè, i k'u bila kènèma. ne bè sòrò ka bò.

waraba ye olu minè, k'u fili yòrò jan, a ma fèn fò. waraba ko :

- a kèra cogo di, sonsan ?

sonsan ko :

- ne ka npalan fana bè yan. o minè, ne bè sòrò ka bò.

waraba ye npalan minè, k'o fili yòrò jan. sonsan ko :

- a tò ye n ka sabaraw ye. olu filè, ne bè sòrò ka bò kò fè.

sonsan bè k'o fò, a ye a tulo fara fila dakènyè konyuman, ka olu bò dingè da fè. waraba kònd tinyè yèrè la ko olu ye sabara ye, a y'olu minè, k'u fili, ka taa a fara tamaw ni npalan kan.

waati kèra, waraba ma fèn mèn, a ma fèn natò ye. a y'a den nyininka :

- èe, o tuma na, sonsan bè mini ?

waraba bè ka sonsan ka minènw fili kènèma.

waraba denw ko :

- sonsan...

olu yèlètò ye sonsan taatò jira a la, fo yòrò jan. o bè k'i pan pan a kòndò kan dugu ma, ka taa. a yelen, a y'i kun firifiri.

waraba ko :

- sonsan, sonsan, e ka kegun kojugu. ne tè se ka taa e nò fè.

k'a ta o don na, ka n'a bila bi la, waraba ni sonsan ma se nyògòn ma tugun. wa, u dun tènà se nyògòn ma belen. bawo, sonsan bè taa hali sa.

umaru ni filen

nin san na, dugu in kòndò, dumunifèn fosi tun tè yen. sènekèla dò, ko "Umaru", o tun y'a ka nakò kòndò namasa bèe kari, ka a ka woso bèe sen ka bò foro la, ka a ka jiginè kòndò nyò bèe furan, nyò mugu minnu bè nòrò kolon ni kolonkalaw la, ka o bèe nòn. fosi tè yen tugun.

kòngò tun bè Umaru n'a muso n'a den saba la. u bèe tun fasara, barika t'u la tugun, u kòndòw tun bè u dimi.

Umaru taara kungo kòndò, a bè taa nyanan nyini. a tèmè-tò tu dò kèrè fè, a y'a wele kan mèn. o tun ye kan sumalen ye, a ka di fana. a y'i jò, ka yòrò filè, k'i nyèmada, ka taa a sòrò, filen dò bè gòni tu la. o y'i kan to a ma :

- nin gòniw bè ka ne sògò, ka ne wagasi. ne labò yan, n k'i sara.

Umaru tun t'a fè ka mèn filen bòli la, a b'a fè ka taa a ka nyanan sen na. a y'a bolo don gòni cè ma, u b'a sògò, k'a puruti, k'a bolo joli bò. nka, a sera ka filen bò tu kòndò. filen k'a ma, a bòlen kò tu kòndò :

- i ni ce, Umaru. sisan, taa ni n ye i ka so jona. n bè sòrò k'i sara.

Umaru tun t'a fè ka segin a ka so, k'a sòrò, dumunifèn t'a bolo. nka, a y'a ta, ka segin so.

a muso n'a denw kèlen ka a natò ye, u y'a nyininka :

- i bèna mun d'an ma, an k'o dun ?

Umaru ko :

- fosi. n ma fosi sòrò filen lankolon kò.

denw binna kasi la. muso binna kulo la. sòni, filen ko Umaru ma :

- Umaru, fèn o fèn ka di i ye, ne bè se ka n yèrè lafa o la. e k'i ta kè fòli dama ye.

o la, Umaru k'a ma :

- i yèrè lafa basi la.

o yòrònin kelen, filen fara basi la, fo a da la. basi dilan cogo tun ka nyi, w'a tun ka di fana. Umaru n'a muso n'a denw y'o dun. filen tilara k'i fa sogo ni malo kini na, ani basi dò wèrè. du bèe lajèlen y'a dun, k'a dun, k'a dun. u bèe kòndò falen tuma min na, Umaru ko :

- a' kana nin fò mògò si ye. n'o tèt, an ka filen bèna minè an na.

nka, Umaru min tun y'o kòròfò fòbaga ye, o y'a fò a tònnyògòn dò ye, o fana y'a fò dò nyè na, a fana y'a fò dò wèrè nyè na. kibaruya taara se fo faama ma.

faama ye dakabana filen ko mèn, a nana Umaru ka so, ko o ka filen jira a la. n'a ko filen k'i fa sanu na, o b'o kè. a ko Umaru ma :

- e tèt fosi nyini a fè, fo basi, sogo, malo kini ? e ye nalonma ye, wa e man kan ni filen in marali ye. n bè taa n'a ye faama so la.

o ma diya Umaru ye. nka, ale bè se ka mun kè faama n'a ka tamatigiw la ?

o
o o

kòngò seginna ka Umaru n'a ka denbaya minè. a taara kungo la, ko a bè taa nyanan nyini. a ye filen bò tu min kòndò, a tèmètò o kèrè fè, a y'a wele kan mèn. o kumakan tun ka farin. a y'i jò, k'a yòròw lajè, k'i nyèmada, ka taa a sòrò gòni cè ma, fara koorilenba dò bè yen, min bè yelenku, i n'a fò, wari. a bè k'i fofò a yèrè ma, i ko tawu.

Umaru ko :

- è, è, fara nyuman dèrè.

a y'o bò a da yòrò min, a y'a dasi Umaru kun na : paa. fara y'i pan, ka bò tu kòndò, ka na Umaru gosi :

- i n'a dòn ko ne tògò tèt "fara". ne tògò ye "bèlèkuruba". fèn o fèn man'a fò ko "fara", n b'o bèe nyègan.

Umaru ye a kunkolo kuru tereke, k'i kan to ko : "nin bèlèkuru ka jugu dè".. nka, a ye fèerè sòrò. a ye fara in ta, k'a meleke fini na. a n'a ka girinya bèe, a taara n'a ye faama ka so. a ko a mago bè faama la. faama y'a bisimila :

- i nana i ka filen nò fè wa ? nka, ne b'a mára. a ye min di ne ma, olu filè.

sanu tonba tun bè faama ka so kòndò. filen yèrè falen sigilen bè.

Umaru ko a ma ko o tèt :

- ne ma na n ka filen nò fè. n nana ni kabako fèn wèrè de ye tugun.

a ye fini bò fara la. a bè yelenku, i n'a fò, wari. faama nyèsisilen y'a lajè, ko :

- fèn wèrè tèt nin kò ? fara ?

fara y'i pan, k'a gosi faama nyèda kan. faama kulola :
- fara jugu.

a y'a gosi a bonbon kan, fo a kulola :
- a' ye fara in bò ne la.

a y'a gosi a nùn kan, k'o kàri. faama ka cèdenw bolila,
ka na n'u ka tamaw ye. u kèlen ka fara pantò ye, u kulola :
- è, fara min bè pan a yèrè ma ?

fara dimina ko kura, a ye i yèrè d'u bèe ma, k'u bugò.
a b'u gosi u tèn kan, u sen kan, u bolo kan na, u kòw
kan. a bè dòw bin, ka dòw faga. a ye caman bana, fo
ka taa a kè, mògò si ma sòrò, min bè Umaru bali ka taa
n'a ka filen ye a ka so.

nka, Umaru bolila n'a ka du ye, ka taa yòrò wèrè. bari-
sa, faama diminen ka jugu ka tèmè kòngò kan.

zankè ni saba

nin kèra cènin dò ye ko "Zankè".

saba dò tun bè, ni mògò o mògò tun ye muso furu Zankè
ka dugu la, saba bè na o kònyòmuso ta a cè kò fè su fè.
ala y'a kè, cè dò ye muso furu, k'o ladon a ka so, saba
ma bò o kala ma, fo a nana den sòrò, k'o tògò da "Zankè".
o den nana kòròbaya. o kò fè, saba nana o ba ta.

u tora ten, ka to ten, fo ka Zankè kè kamalen kòrò ye.
don dò la, u sigilen baro la gèlè kan, Zankè ko :
- ne man muso furu san o san, ni saba in y'o ta, a tè
muso wèrè ta o kò.

a sigilen, cèkòròbaw pèrèna a kun na, k'a gosi, fo k'a
bò, k'a bin dugu ma. u ko :
- e sigilen bè anw minnu cè ma, e ka farin anw bèe ye
wa ?

a ma sòn k'u jaabi.

Zankè nana muso maminè, k'o kow bèe nyènabò, fo ka
na muso bila. Zankè muso bilala a ka so don min, a sira
k'i sigi, fo ka taa dugu jè. su filanan fana, a ma sunògò.
su sabanan kèra ten. a su naaninan, su kòròbayalen, Zankè
sunògòra. saba nana a muso ta. shè kasi waati, a nyè yè-
lèla, a y'a bolo bila a kò fè, a ma a muso ye. a tèmèna
sunògò fè.

dugu jèlen, Zankè taara a fò a fa ye ko saba y'a muso
ta, ko a bè taa o nò fè. a fa ko a ka dugaw b'a fè. a

taara i sara dugutigi la, k'a nyèfè o ye. o fana ye dugaw kè a ye.

kònyòmuso tógò ye ko "Minyanbilennin". filenin dò tun bè Zankè fè, a y'o da a da la, k'o fyè, ko :

fiye fiye turu fiye nin kò,
fiye fiye turu fiye nin kò.
saba ye ka Minyanbilennin ta surò,
saba tènà muso wèrè ta nin kò.
saba mana muso wèrè ta nin kò,
Zankè tènà filenin fyè nin kò,
file fyè, Zankè tènà filenin fyè nin kò.
fiye fiye turu fiye nin kò.

°
° °

Zankè selen dugu so kò fè, dimògònin dò panna, ka na don Zankè nun kòndò, ka taa bò a da fè, ka segin ka don a tulo fè, ka taa bò a nun fè. a ma kuma. dimògònin ko :
- Zankè, mun de b'i la bi ? ne ma ka go cogo min tan, hali n mana tèmè mògò min kèrè fè, o tigi bè dimi. ne ye nin bèe k'e la, e ma kuma. o tuma na, mun don ?

Zankè y'a ka filenin da a da la. a ko :

fiye fiye turu fiye nin kò,
fiye fiye turu fiye nin kò.
saba ye ka Minyanbilennin ta surò,
saba tènà muso wèrè ta nin kò.
saba mana muso wèrè ta nin kò,
Zankè tènà filenin fyè nin kò.
file fyè, Zankè tènà filenin fyè nin kò.
fiye fiye turu fiye nin kò.

dimògònin ko :

- n bè kè i ka kèlècè dò ye.

u taara, ka taa se kabakurunin dò ma. a y'i pan, ka na i gosi Zankè sen kan sinyè saba. Zankè ma kuma. kaba-kurunin ko :

- Zankè, mun de kèra i la bi ? hali mògò min tèmètò gansan mana tuu ne dalen na kungo kòndò, o b'a fè : subahalayi, nin kabakuru in ye ne tòrò. ne nana nin bèe k'e la, e ma kuma. mun de b'i la ?

Zankè ko :

- saba nana n ka kònyòmuso ta surò. n bè taa o nõ fè. kabakurunin ko ale bè kè a ka kèlèden dò ye.

u taara, ka taa se fo yòrò jan. sègè y'u ye. o y'i fili, ka na Zankè bugò a tulo kòrò sinyè saba n'a kaman fura ye. a ma kuma. sègè ko :

- Zankè, mun b'i la bi ? ne tèmètò gansan mògòw ka du kun na, bèe bè pèrèn : pa, pa, pa.. ne ye nin k'e la, e ma kuma. i ye mun mèn ?

Zankè ko :

- saba nana n ka kònyòmuso ta surò, n bè taa o nõ fè.

sègè ko :

- n bè kè i ka kèlèden dò ye.

u taara, ka taa se kungo kolon dò ma. waraba dò wulila, ka na sira da u nyè, ka u lasiran. Zankè ma kuma. waraba ko :

- Zankè, mun kèra ? ne waraba mana mankan kè kungo la fèn o fèn na, o yòrò fèn bèe bè boli k'i dogo. ne ye nin mankanba kè, i ma siran. i ye mun mèn ?

Zankè n'a ka kèlècèw

a y'a nyèfò o ye. waraba fana ko ale bè kè kèlècè dò ye. u taara, ka taa, fo ka surunya saba ka yòrò la. Zankè y'a ka filenin da a da la, a ko :

fiye fiye turu fiye nin kò,
 fiye fiye turu fiye nin kò.
 saba ye ka Minyanbilennin ta surò,
 saba tènà muso wèrè ta nin kò.
 saba mana muso wèrè ta nin kò,
 Zankè tènà filenin fyè nin kò,
 file fyè, Zankè tènà filenin fyè nin kò.
 fiye fiye turu fiye nin kò.

°
 ° °

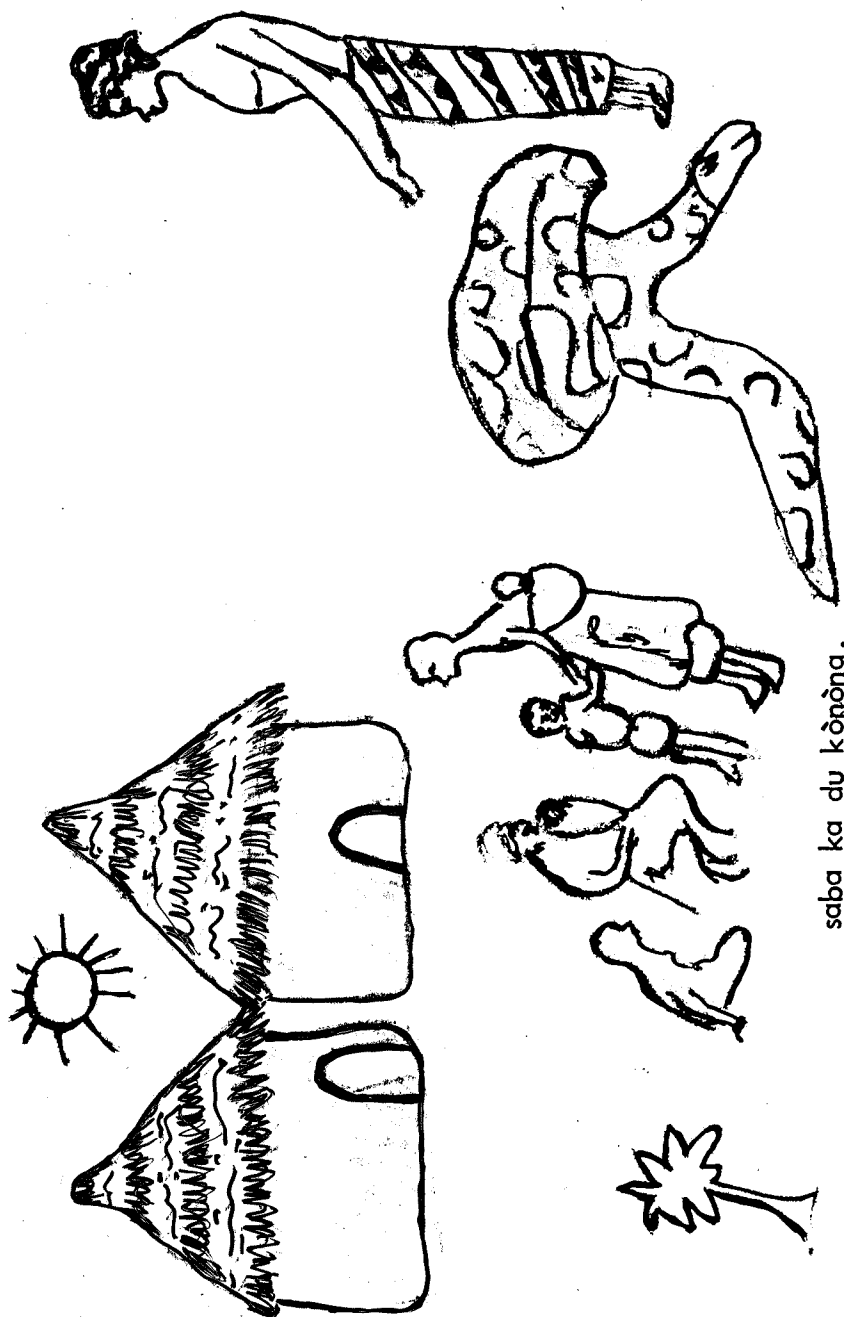
u taara se saba ka so ma. u y'a sòrò, a ye ka kogo dò kè k'a koori, bèrè t'a jè, o ka se kabakolo ma. jiri dò bè o so kò fè, u y'u sigi o suma na. u ye nyògòn nyininka :
 - an b'a kè cogo di ?

dimògònin ko ale bè taa a lajè, ni kibaruya min bè yen. dimògònin panna, a taara, ka taa, fo ka su ko. su kolen, a y'i nòrò dènèn na, ka si yen. dugu jèlen, a taara, ka taa. a ye tile wolonwula kè sira la. a tile seginnan don, a donna saba ka so selifana tuma fè. jirinin dò bè saba ka du cè ma, a taara i sigi o la. a y'a sòrò, Minyanbilennin bè kasi la. musokòrò dò ko :

- n denmuso, hali i ka kasi dabila. an tów bè yan, a ka ca san tan ye, fo k'an siw jè.

saba y'o mèn tuma min, a ko :

- ni i y'i bótò ye yan, fo ni ne sara dè. ne de ka saya sababu bè dajè dò de la. a tè min ni juma ni juma tè. n'i

saba ka du kònòna.

y'o dajè sòrò, k'o faga, k'o kònò fara, ntufanin dè bè b'ò o kònò, i b'ò faga, k'o kònò fara. fan dè b'ò kònò, n'i y'o sòrò, k'o ci, o ye ne saba ta tinyènen ye, n bè sa.

o kòròfò bannen, dimògònin seginna, ka na Zankè yòrò. a ye tile wòtonwula kè sira fè. a tile seginnan don, a nana se Zankè ma, k'i dantigè, ko :

- n taara saba ka so, n taara a sòrò, Minyanbilennin bè kasi la. saba ko a ma, n'i. y'a nyè datò ye a cè la, fo n'ale sara. n'i dun ko ale ka sa, dajè dè de bè kungo kònò, o bè na ji min juma ni juma. n'i y'o dajè sòrò, k'o faga, ntufa dè b'ò kònò. n'i y'o sòrò, k'o faga, k'o kònò fara, fan dè bè b'ò o kònò. n'i y'o fan sòrò, k'o ci, o ye ale saba ta bannen ye, ale bè taa lahara. n'o tè, fosi tè se ale la.

dimògònin ka kibaruya diyar'u ye. waraba ko ka dajè ta to ale ma.

juma selen, waraba taara i biri kò da la. dajè nana ko a bèna i min, a nyè da waraba kan, a seginna. o kunnyògòn juma, a nana. a ye waraba sòrò yen tugun, a seginna. a juma sabanan, ji minnògò digira a la. a nana k'i da tutu ji la. waraba y'a gosi, k'a kan kari. u y'a kònò fara, ntufanin panna, ko a bè taa. sègè y'o gosi, k'o bin. u y'o fana kònò fara, fan kolonkolonna, k'a bè taa. kabakurunin y'o ci.

kabini o kèra, saba b'i binimini, a bèna sa. musow binna kasi la, ko olu ta tinyèna.

Zankè n'a ka m̀̀g̀̀w ye kogo karili daminè. u y'a kari-kari, fo ka na se dugukòlo ma. Minyanbilennin ye Zankè ye ỳ̀r̀̀d min, a y'i pan, k'i bari a la. musow b̀̀e bolila, ka na Zankè lamini. a ko u ma :

- a' ye t̀̀m̀̀e, an ka taa so.

o
o o

u ye sira minè ka taa. u taara se waraba ka ỳ̀r̀̀d la, waraba ko :

- Zankè, ne sera n se ỳ̀r̀̀d la.

a ko o ni ce, o ni baraji, ala ka si ni k̀̀ǹ̀ya di o ma.

u t̀̀m̀̀ena ka taa se s̀̀g̀̀e ka ỳ̀r̀̀d la. o fana k'ale b̀̀e dan yen. a ko :

- s̀̀g̀̀e, i ni ce, i ni baraji, ala ka si ni k̀̀ǹ̀ya di i ma.

u taara se kabakurunin ka ỳ̀r̀̀d la. a ko ale b̀̀e dan yan. Zankè ko kabakurunin ni ce, a ni baraji, ala ka si ni k̀̀ǹ̀ya di a ma.

u sera dugu so k̀̀d f̀̀e, dim̀̀g̀̀dnin ko ale b̀̀e dan yen. a y'o fana fo, ka dugaw k̀̀e o ye.

u dont̀̀d dugu k̀̀ǹ̀d, Zankè ye filenin da a da la, k'o fyè :

fiye fiye turu fiye nin k̀̀d,
fiye fiye turu fiye nin k̀̀d.
saba ye ka Minyanbilennin ta sur̀̀d,
saba t̀̀na muso ẁ̀r̀̀e ta nin k̀̀d.
saba mana muso ẁ̀r̀̀e ta nin k̀̀d,
Zankè t̀̀na filenin fyè nin k̀̀d,
file fyè, Zankè t̀̀na filenin fyè nin k̀̀d.
fiye fiye turu fiye nin k̀̀d.

dugu m̀̀g̀̀w y'a mankan m̀̀n tuma min na, u ko :

- Zankè na kan filè nin ye, a t̀̀e k'a muso s̀̀r̀̀d wo.

a ni musow donna dugu k̀̀ǹ̀d, ka sin dugutigi ka ỳ̀r̀̀d la. dugu c̀̀w girinna ka na. b̀̀e y'i muso bolo minè. dugutigi ko :

- a t̀̀e k̀̀e ten. a'y'u bila. Zankè de taara u ǹ̀d f̀̀e. n'a'y'a k̀̀e ten, a b̀̀e taa n'u b̀̀e ye a ka so.

Zankè ko dugutigi k'a muso minè. a ko b̀̀e ka taa n'i ta ye. Zankè n'a ka k̀̀nỳ̀muso taara u ka so.

nin k̀̀era o cogo de la.

nsiirin ni maana minnu sèbènnen bè gafe in kòndò,
olu filè nin ye :

Umaru nuguma	k'a ta nyè 2 la, fo nyè 9.
Nkalonnci	k'a ta nyè 10 la, fo nyè 16.
fitiriwaleya	k'a ta nyè 17 la, fo nyè 19.
waraba ni sonsan	k'a ta nyè 20 la, fo nyè 24.
Umaru ni filen	nyè 25 la, fo nyè 28.
Zankè ni saba	k'a ta nyè 29 la, fo nyè 37.

nin gafe in bè fara tów kan, minnu sèbèna bamanan kan na, ka dilan ènpirimeri Kase Keyita sababu fè, n'olu filè nin ye :

- bolociw
- misimara
- Daa ka Kòrè kèlè
- nyòninsan
- ji ni kènèya
- basikililabaara
- n ka nakò
- dèlòmin
- cinnidaw
- Sunjata Keyita ka maana
- Jònkolonin kèlè

nin gafe bèe bè se ka sòrò yòrò min, o filè nin ye :

ènpirimeri Kase Keyita

b.p. 21

Bamakò

Mali

e.d.i.m. Bamakò
1981

Ènpirimeri Kase Keyita

b.p. 21

Bamakò

Mali

Imprimé sur les presses des Editions-Imprimeries du Mali

B. P. 21 — BAMAKO

3e Trimestre 1981